

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESечно SURAZMIJERNO, MJESECНО
K 1:20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGGLSI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM
::: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RACUN 129.871. :::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNII
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRŽUĆA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 15. SRPNJA 1914.

BR. 56.

umaziljedokle

Hrvati! Obćinari!

Na 21. ov. mj. i slijedeće dane pozvani ste, da birate novo občinsko vijeće, pošto je staro bilo raspušteno nakon što je tadanjemu načelniku skoro jednoglasno izreklo nepovjerenje, jer je svojom upravom občinu šibensku upropastio. Ovo upropastiće naše občine po jednom nešibenčaninu otvorilo nam je svima oči i bilo povodom, da su se svi sinovi Šibenika i okolice, bez razlike stranke i mišljenja, da su se svi pravaši, svi narodnjaci i šibenski naprednjaci složili i pod jedan hrvatski barjak okupili radi spaša naše občine i njenog putka.

Glede ovih predstojećih izbora pristaše hrvatskih stranaka, - iza kako se uvjerili, da su složni u misli, da se jednom za vazda ima udariti temelj zdrave uprave u našoj občini, kako bi to bilo na izgled cijeloj zemlji - sporazumiše se i odlučiše, da se ukine stari loši običaj, po kojemu su občine, uslijed bezkoristnih izbornih borba, postajale svojinom ove ili one stranke, na moralnu i materijalnu štetu naroda.

Hrvati! Obćinari!

Vodjeni tim, mislima pristaše hrvatskih stranaka složiše se, da biramo bez borbe, u slozi čitavog našeg naroda, zajednički i složno, ljude prokušanog rodoljublja. Složiše se, da biramo ljude, koji će ovoj **hrvatskoj občini** biti jamstvom odlučne obrane **prava hrvatske nam otačbine**, koji će svjetom, izgledom i radom, uz **poštivanje vjerskih osjećaja naroda**, unapredjivati **moralno i materijalno njegovo dobro**; koji će biti jamstvom **dobre občinske uprave** te ovoj dati značaj administrativni a ne strančarski.

Hrvati! Obćinari!

Potrebe grada i odlomaka velike su, koli na polju ekonomskom toli na polju prosvjetnom. Biti će dužnost uprave i vijeća občine da se brigaju za sve što zasjeca u gospodarsko življene našega naroda, a jednako da promiču svaki kulturni podhvat koji je namijenjen pridignuću pučanstva. Osobiti mar posvetit će se pitanju pučke prosvjete, kako bi svako selo došlo do pučke škole i tim se umanjio broj nepismenih, u čemu je naša Dalmacija nažalost prva.

Kako se grad nalazi u velikom zamahu, da medju gradovima na Jadranu uzme vidno mjesto, koli zbog u veliko razvijenog industrijalnog i trgovačkog prometa, toli zbog svoje znamenitosti u vojnem pomorskom pogledu, nastojanje občine mora ići za tim, da doskoči također tolikim potrebama grada, ako hoćemo da Šibeniku damo uvjete za daljni razvitak i napredak.

NARODE!

Da se sve ovo za grad i sela izvede, potrebito je RADA, ŠTEDNJE I MIRA.

RAD, ŠTEDNJA i MIR biti će gesmom nove občinske uprave.

Samo velikim radom i štednjom biti će moguće, spasiti občinu od propasti i razsula i doskočiti njezinim potrebama, koje sa razvitkom grada bivaju sve veće. A da rad i štednja budu mogući i uspješni, potreba je mira i ljubavi međusobne, potreba je slike i bratskog sklada u cijelom puku, u vijeću, u upravi. Samo u radu, štednji i miru moguće je ozdravljenje občinskih imovnih prilika, samo u tome moguće je i procvat našega grada i bratskih mu okolišnih sela. Iz tog međusobnog sklada i bratstva crpit će i predstavnici naroda svoju snagu i u njemu imati najjače svoje uporište.

BRAĆO!

Pristupite svi na izbole, povjerenjem u predloženike narodne slike, i uvjerenjem da taj glas davate za hrvatstvo i za mili naš Šibenik. Pristupite dakle složno u pokliku:

„ŽIVILA SLOGA HRVATA! ŽIVILA HRVATSKA!“

ŠIBENIK, 12 srpnja 1914.

Za izborni odbor složnih hrvatskih stranaka

Dr. Ante Dulibić — Dr. Vice Iljadica

Zaninović Grgo, glavar Crnice. — Živković Ante, glavar Rogoznice. — Huljev Mate, glavar Primoštena. — Milutin Ante, glavar Krapnja. — Petković Mate, glavar Vrpolja. — Despot Ante iz Mandaline. — Knežević Šime, glavar Boraje. — Bumbak Ivo, glavar Jadrtovca. — Belaković Stipe, glavar Grebaštice. — Grubišić Luka, glavar Danila Kraljica. — Junaković Crnjak Jakov, iz Danila Birnja. — Antić Mate iz Zatona. — Petrina Vice, glavar Donjegpolja. — Rupić Petar, glavar Dubrave. — Kalauz Mate, glavar Lozovca. — Čogelja Mate, glavar Konjevrate. — Erceg Krste, glavar Vrulja Bilica. — Ležaja Marko, glavar Zablača. — Lokas Niko, glavar Rasilina. — Perković Krste, glavar Slivina.

Manifestacije Šibenika.

Jer što kašnje, sve to jače tuče! A treba je, istina, Šibenik, dosta vremena, da se snadje u smutnji što mu je posijali neprijatelji njegova napredka, rušitelji mira, dušmani hrvatsva. A kada se snašao, razbarao, sjeknuo je šibenski lav snagom tolkom i takovom, da su smutljivci ostali iznebušeni, uprepašćeni.

Šibenik je u nedjelju progovorio; a njegova riječ je osuda i kletva nad smutljvcima. U nedjelju je progovorila duša narodna, ona po smutljvcima izmučena, izsisanu ali ne po nižena narodna duša. Ne, nije varalica, nije smutljvcima pomoglo ni to što su nam u borbu podmetnuli jednog šibenčanina. Marko Stojić, dok je srepljeno sa jednim Krsteljem, za šibenčane je mrtav. Pokušao je manevrirati sa pravaštvo, pošao je i u Rogoznicu, ali mu čestita narodna duša odgovara: Marko Stojiću, u tebi je stalo da bude načelnikom Dulibić; u tebi je stalo da ti isti budesh načelnikom. Da ti je bilo stalo do pravaštva, bio bi došao, kada te pravaši pozivali. A sada je kasno. Došao si, kada je sporazum uglavljen i hoćeš, da Dulibić krene vjeron. Ali znaj, Dulibić nije Krstelj, nije varalica. Poštena se riječ ne gazi ni za živu glavu, pa i ti, kao pošteni čovjek, bi pri morao ustati proti krenju zadate beside.

Hoće li Marko Stojić još u zadnji čas razumjeti, što od njega traži dužnost Hrvata i ponos šibenčanina? Hoće li razumjeti, da narod ne može slijediti njega, kada ga ne slijede ni oni njegovi prijatelji koji 1907. uzani vojevali; kada njegov postupak osudjuju rođaci njegovi; kada se zgraju ista braća mu i sestre; kada ista njegova obitelj, oni najbliži i najmiliji njegovi mole ga i preključi, da ne idje sa smutljvcima koji blatliti mu poštenje i htjeli ga materijalno uništiti, već da ostanе medju svojim prijateljima, rođacima među šibenčanima!

Zao nam je, da Marko Stojić rije u nedjelju čuo, kako govori duša narodna. Možda bi se još u zadnji čas lecnuo i spasio se od sramote koju mu nosi njegovo suortačenje sa jednim Krsteljem, za koga je sam govorio da zaslzuje da ga šibenčani ubiju. Možda bi još na vrijeme opazio ponor, u koji ga vode Srbi i oni koji su u njihovoj službi.

Uostalom, neće li Marko Stojić ljubavi sa šibenčanima, sa Hrvatima, eno mu slobodno Krstelja, eno mu Srba. Šibenčana, pravog Hrvata tamo neće naći, niti će ikoga u takovo protuhrvatsko i protušibensko kolo povući.

Šibenik — grad i sela — pokazao je u nedjelju, što misli. Nikakva sila neće narod Šibenske občine privesti u službu špekulanta, varalica i zlikovaca narodnih. Redovi bojni su svrstanii, pa naprijed uz pomoć Božju: za Šibenik, za Hrvatsku!

Veličanstvenost skupštine.

Već u 9 i po prostrano dvorište Vatrogasnog Družtva počelo da se puni mnogobrojnim svijetom iz grada i okolice. Dalje i za same skupštine pridolazili još uvijek novi, gradjani i seljani, tako da se mnogi zadovoljili stati na samoj cesti pred dvorištem. Ovakove skupštine Šibenik ne pamti. U samom dvorištu natislo se preko 2.500 ljudi.

Svijet iz okolišnih sela podranio rano u jutro, a sve veselo kô da ide na pir, A i jest pir, pir narodne slike i ljubavi. Veličanstveni onaj prizor podješao te na herojska vremena prvih narodnih borba. Sloga i ljubav

onih doba evo obnavljaju se te se mnogom starcu, od uzbudjenja što vidi svu braću u jednom kolu, spustila niz naborano lice suza radošnjca.

Narod je shvatio poziv svojih vodja zastupnika dra. Ante Dulibića i dra. Vice Ilijadice, te se odazao u tolikom broju i takovim odusevljenjem, da su neprijatelji slike, dušmani Šibenika, ostali preneraeni, uprepašćeni.

Na predlog dra. Ilijadice aklimiran je za predsjednika skupštine g. Vladimira Kulića.

Govor predsjedatelja.

V. Kulić otvara skupštinu zahvaljujući na povjerenju. Predstavlja povjerenika vlade gosp. Vinka Vallesa. Kaže, zašto je ova skupština sazvana. Za predstojec občinske izbore, hrvatske stranke uglavilje sporazum, kako bi upravljanje občine, vodjeno vještim rukama, bilo na korist puka. Dosad u tome pogledu se grijesilo, ali taj grijeh smo mi šibenčani skupo platili. Tako unapred nesmije biti. Občina ne smije biti ničija podvornica, već svojina gradjana i sela, i tu narodnu baštinu moramo mi čuvati ko svetinju. Borba, koju smo dosad vodili, bila je luda, na račun trećega, koji se ton borbom koristio, te sad bi htio da nam zajaši za vrat. Koja korist od onih što viču "Živila Hrvatska", a za narod ništa ne rade? Veseli ga, što je narod, gradjani i seljani, u tako silnom broju pohrlio na skupštinu. Tko nije mogao da dodje, duhom je s nama. Primorska pak se pismeno izjavlješe svoje pristajanje. Budući rad občinske uprave ima biti: rad za dobro i napred občine u ekonomnom, kulturnom, vjerskom i narodnom pogledu, te završava poklicom: "Živilo svjetan narod Šibenika i šibenske okoline!" što je mnogobrojni onaj narod prihvatio burnim odobravanjem govorniku.

Govor zast. dr. Dulibića.

Pozdravljen burnim poklicima, sred občeg oduševljenja uezio je riječ narodni zastupnik dr. Ante Dulibić. Reče, da je u desetgodišnjem svom zastupničkom djelovanju imao samo dva radostna dana: prvi, kada ga složan narod pred deset godina birao svojim poslanikom na carevinu vjeće, iza smrti blagopokojnoga vitezova Šupuka. (Slava mu!) drugi, danas kad evo gledam čitav narod, udružena seljačka s gradom, da posvjedoče nas rad, našu slogu za napredak i provat Šibenika i njegove občine. Do jučer zavadjeni pružimo radi interesa našega grada, naše občine jedan drugom ruku, a ta ruka nije samo i nesmije biti samo bratka, već mora biti zagrijaj ljubavi i rada za dobrobit hrvatskog naroda. (Tako je! Živilo!) Da li je prijatelj našega Šibenika, naše občine i napredak njihova onaj koji od slike bježi a sije smutnu? (Burni, jednodušni: Dođi smutljivci! Živila sloga Šibenčana!) Rad, štednja i mir neka je geslo našemu budućem djelovanju; gdje vlasta ovo treće, tamo je napredak, tamo je i blagostanje. (Tako je!) Svi smo dužni za ovo raditi, a tko se tome protivi i tko, prema pozvan, neće da u takovom djelovanju sudjeluje, taj nije prijatelj naroda. (Tako je!) Završava, pozivajući prisutne da svoj glas dadi ljudima, koji će u bratskoj slozi porudit za napredak i provat Šibenika i njegove prostrane občine. Živili svjetni birači! Bog vas Živilo!

Ogromno množstvo pozdravlja svog zastupnika; gromorni poklici

ore se: Živila sloga Šibenčana! Živilo zast. dr. Ante Dulibić! Živilo dr. Vice Ilijadica! Živila Hrvatska!

Govor dra. V. Ilijadice.

Burno i odusevljeno pozdravljen progovorio je zatim dr. Vice Ilijadica te reče: Braćo Šibenčani! I prije sam vas ovako pozdravljao na skupština, ali nebitasmo tu svi. Danas evo nas sviju na okupu, da zato ovaj pozdrav mogu vam upraviti radošću i zadovoljstvom. Nevjola gola — najbolja škola. Došao dušmanin među nas i rastavio nas sebi na račun, a nama i našoj občini na propast. Danas danom, kada utvrđimo slogan naroda, svjeć nam zora ljepe budućnosti. (Burno klicanje: Živila narodna sloga!) Svaki onaj koji nastoji da ovu hrvatsku slogu pomuti, taj je naš neprijatelj (burni: Van smutljivici!). Samo ljubav za Šibenik i narod njezina občine doveli nas do ovog žudjenog dana, koji ćemo svi blagoslati. Mi smo i protivnike molili, da novo občinsko vjeće biramo svi složno, ali oni iz te sluge izključivali su zast. dra. Dulibića i njegove sumišljenike, stranku prava, što sam ja skupu mojim prijateljima odbio, jer kakva bi to sloga bila kada bi se biralo proti jakoj stranci zastupnika Dulibića. (Tako je! Živilo!)

Govornik zatim čita tačke sporazuma uglavljenog između stranke prave, starih narodnjaka i naprednjaka. Cijeli sporazum može se svesti u tri tačke: Javni život ne smije se ljetiti od privatnoga; tko je nepošten u privatnom životu, nemože da bude pošten ni u javnom. Ljubiti svoju domovinu, svoj narod i brigati se za njegov intelektualni i moralni napredak. Gospodarsko pridignuće našeg naroda uobće, a seljaka u prvoj redu.

Govornik crta žalostne prilike občine Šibenke pod načelnikovanjem Krstelja. Za ozdravljenje, uređenje ovih prilika hoće se čvrste volje, rada i štednje. To se pak može postići samo složnim silama, a u toj slozi mora da prednjači občina sa svojim zastupstvom, svjetnim odgovornosti i pred Bogom i pred narodom.

Burno odobravajući popratilo je govor dra. Ilijadice. Oduševljeno kliče: Živilo dr. Ilijadica! Živilo zast. dr. Dulibić! Tačke sporazuma prihvaciene su aklamacijom.

Nadučitelj Belamarić.

U svom govoru bavi se ekonomskim pitanjima te ističe, da se je u tom pogledu napredovalo, ali se je moglo mnogo da nije bilo Krstelja i druga mu (Doli Šimšić!) koji bacali klipove našemu radu. Nada se, da će unapred rad, štednja, ljubav i sloga prozeti, sve nas, na dobrobit našega naroda uobće, a onog seljaka ruke napose. (Burni: Živilo!)

Zaključak skupštine.

Predsjedatelj V. Kulić zaključuje ovu znamenitu skupštinu, koja utvrdila hrvatstvo, rad, ljubav i slogan skupštine, kakve Šibenčana te kliče: Živili svjetni birači! Živili svjetni birači grada i okolice!

Oduševljeni poklici domovini, vodjama, složi gromorno odjeknuše, a pjevanje "Lijepa naša" zaključuje ovu veličanstvenu skupštinu, kakve Šibenčana još nije doživio.

POVORKA.

Nakon skupštine mnogobrojno ono množstvo, pojačano još uvijek pridolazcima, svrstalo se u povorku, na čelu joj hrvatska trobojka, a odmah iza barjakarta zastupnika dr. Ante Dulibić i dr. Vice Ilijadica. Povorka je krenula cestom te ulicom Nove Crkve u ulicu sv. Ivana, pa glavnim ulicom, trgom Bazilike na o-

balu te uzduž perivoja Poljanom natrag u vatrogasno dvorište. Prvi redovi bijahu kod pravoslavne crkve, a zadnji još se sukali iz vatrogasnog dvorišta. Računa se, da je u povorki bilo od 4.500 do 5.000 ljudi, ponajviše sve sami izbornici. A ni dječaci nemoguši srcu odoliti, te se i oni svrstale pred povorku.

Povorka je bila dostojanstvena manifestacija za narodnu slogu a protiv smutljivaca. Razlijegali se gromorni poklici: Živila Hrvatska! Živila narodna sloga! Živilo dr. Dulibić! Živilo dr. Ilijadica, Van smutljivici! Razdragano množstvo pjevalo je "Oj, Hrvati, još živi", a čestiti naši zagoričari zabugari po narodnu. Motreće občinstvo zanosno je pozdravljalo, klicalo i cvijećem obasipalo narodne vodje. Kada je povorka prolazila obalom do Hotel Kruška, fotograf Anelli snimio je i tako ovjekovječio ovu imponantnu manifestaciju. Mi ćemo ovu sliku donijeti u jednom od narednih brojeva, da je narod sačuva kao dragu si usponu.

Nakon ove veličanstvene i dostojanstvene povorce, množstvo se opepet sijalo u vatrogasnom dvorištu. Tu je dr. Ilijadica množstvo ostvrio veselicu se, što je sloga prodrije u naširje slojeve pučanstva. Ova sloga jamstvom je za sretniju budućnost, pa zato kliče: Živilo svjetan Šibenski narod! Živili svjetni birači! Živila Hrvatska!

Predsjedatelj V. Kulić spomeni prvašnje slavne narodne borbę, izvođene sloganom naroda i radom blagopokojnog vitezova Šupuka (burno klicanje: slava!) Uz poklik: "Živila sloga! Živila Hrvatska!", zaključuje manifestaciju. Oduševljeno množstvo na to je odkrile glave odjepvalo narodnu himnu i razišlo se u zanosu zadovoljstvu.

VEČERNJI ISKAZI.

Si večera kô da su gromovi tunjili, neprekidno i muklo, tako se Šibenikom razlijegala vika što dolažila sa Poljane.

Dušmani Šibenika, koji se obdan zavukli u svoja duplja, na večer u 9 sati kada se gradjanstvo već razilazilo svojim kućama, misili su, da mogu pokazati malo kuraže. Vraćala se iz Konjevrača četiri krcata kola naših sa našim urednikom. Kudgud prolazili, občinstvo dočekivalo ih klicanjem složi i narodnim vodjama. Povorka kola prošla je i mimo kavane na Poljani. Ondje skupljeno jedno 50 milišadi došlo je na nesretnu ideju, da zaživđnu. Zlo po se, jer se gnjev naroda, koji se u čas sijatio na Poljani, oborio na njih. Gradjanstvo je, čuvši vik, iztrčalo iz kuća. More ljudstva, prekrilo Poljanu i do nje nalazeće se ceste te priredilo takovu maču deraču Krstelju, da je nemoguće opisati. Stariji ljudi pričaju nam, da takova šta nije bilo vidjeti ni za poznate afere Mozanbana. I ako kasnala ura, preko tri hiljade osoba sleglo se na Poljanu i izreklo nad smutljivcima bučnu, poraznu osudu.

Nemoćna naprezzanja Krsteljevi kraljevi gušila se u onoj gromovoj tutnjavini množstva. Puna tri četvrti sata trajala je ta mačja derača, za koje na Krstelja palo toliko i takovih poklici, da čovjek, kojem je iole do obraza, nebi smio ni pojavit se medju svijetom. Ono biće reakcija gradjanstva na izazovne bludničke bljuivotine Krstelj-Drinkovićeve bande, ono odgovor na razbojničko pisanje varalica i zlikovaca protiv našeg grada, protiv slike narodne i protiv najzaslužnijih narodnih muževa.

Moralno je izači oružničtvu i vojničtvu, koje raztjeralo svijet, izpraznilo Poljanu i zatvorilo sve prilaze.

Stojeć za Srbe i srbsivo.

Marko Stojčić i u svom pismu izjavljuje se za Srbe i srbsivo. On govori, da ima razloga, da već sada okrene ledju Krstelju i njegovoj bandi, ali da toga neće učiniti radi srpskog, radi balkanskog, radi Jugoslavije ili Velike Srbije. Promislite, kamo bi htio da Marko Stojčić doveđe naš hrvatski narod? Zašto da glasujete za Srbe i za one koji su u njihovoj službi, ako Marko Stojčić veli, da već ima razloga da prekine svaki odnosa s njima?

Grad Kralja Kresimira nikada neće pasti u srbske ruke.

O alkoholizmu.

Izšao je 6. broj "Zadrugara", organa "Zadružnog Saveza" u Splitu sa vrlo lijepim članicama, Nosi i članak narodnog zastupnika I. F. Lupisa pod naslovom "Protiv pijanaca".

Ovaj nas "amerikanac" u svom članaku obara se na nas, jer smo osudili članak g. Ilijije Dizdara, "Zaraža alkoholizma u dalmatinskom zagorju", te nam predbacuje, da smo mi ustali na obranu alkoholizma i da radi toga zasušujemo "rekord jedinstvenosti svijetu".

Prije nego je lije "amerikanac", inače nama simpatična ličnost, rekao nešto ovakova, morao je znati, da mi kad pišemo nešto pišemo promišljeno; imamo, stalni cilj pred sobom i ne bojimo se zapreka.

Ustali smo protiv članka g. Ilijije Dizdara s dva razloga: prvo, jer je on tim članakom oborio se na cio naš zagorski puk i proglašio ga "pijancem", a drugo, jer, i kad bi ovo bilo istina, ovom načinom sinovi puka ne vidaju rane naroda.

Mjesto da zastupnik Lupis shvati naše pisanje u ovom smislu, on se na nas obara iako slabim argumentima, kad prenosi čak pjanstvo našeg naroda i u Ameriku. On nam veli, da čak i u Americi naši se ubijaju međusobno radi pića, a to oni, koji dolaze iz zagorskog Dalmaciju i Like.

Pa dobro. Ovo je jedno veliko zloto. Ako je ovako, tad mi "ljubitelji naroda" imamo tražiti ovom lješu, ali ne u pisanju članaka već u realnom radu, kako ove rane, ove narodne poroke iztrijebimo.

Evo vidite. Učitelj Rocic ide sada u Vrliku, da spasi vrlički krajnji od anafabetizma. Ovo je realan rad. Gosp. Dizdar, sin naše kršne Promine, proglašuje da naš zagorski narod od Promine do Nina pjanicom, a on se šeta po zadarskoj "širokoj ulici". Zašto, kad g. Ilijije Dizdara toliko vuce ljubav za narodom i njegovim moralnim i materijalnim boljšicom, ne zadje u svjeton u izgledom uputi ga na dobro i krepstvo življene?

Gospodin Lupis, da nas tobože utuče, služi se i "tribunalima" a da podskriperi svoju onu Dizdarevu tvrdnju o alkoholizmu zarazi našeg naroda. Ova mu neide, jer baš na temelju kriminalnih paricija možemo utvrditi da u roku od samih 10 godina broj zločina počinjenih od pjanstva spao je za 80%. Ovome nijesu doprinijeli dočanci u novinama, već upravo "pouka naroda u crkvi, u školi i družtvima".

Da nas gg. Lupis, Dizdar i gg. Imotskoj ne bi krovili shvatili, moramo reći, da mi nijesmo ovde da branim alkoholizam ili da "zasplošimo tim rekord cijelog svijeta", već da isti osudišujemo, ali da, mjesto pisanja i nekih odbora i pododbora, budemo više realno radili.

Može se podpunim pravom reći, da se onakom pisanjom ništa realna ne postiže da ocrnjivanja i onakom zapuštenog našeg zagorskog pučanstva, a da uzmognemo reći u svome jadu: "Brat mi je iskopao oko", a mi nadodajemo: "Zato je tako duboko". Za danas stavljamo točku.

OBĆINARI!

Pitaje Marka Stojčića, šta ono naima sa Srbima Markom Kašteljancom, Skočom, što ono on s njima šureje? Odkad su rišćanski popovi postali Hrvati, pravaši?

ŠIBENČANI!

Krstel i Drinković hoće da Šibenikom zagospodaruju Srbi. Koji je to šibenčanin, koji je to Hrvat da će dozvoliti, da ovdje u našoj kući gospodari riščanski pop Krstanović, da gospodare Srbi Skočić, Mirković, Šubotić, Bakotić i oni koji su u njihovoj službi? U Šibeniku nema mjeseta srbstva. Dolje nametnici! Živio Šibenik! Živila Hrvatska!

Gospodarstvo.

Zadrugar.

Izašao je br. 6 „Zadrugara“, glasnik Zadružnog Saveza u Splitu, sa slijedećim sadržajem: Se van svoje zadruge? — Zato sa ekonomskog gledišta. — Protiv pjanstvarne Vojničke oblasti i selenje. — Naši konavljani. — Oslobodimo se analfabetizacije. — Tvoracna mreža. — Izseljivanje iz Ugarske. — Pomoći jaki nejakoga. — Noć. Pokolj u Coloradu. — Jeden predlog novoj vladu. — Maloljetni i pice. — Konac michigan. Štrajka. — Veliko pitanje votke u Rusiji. — Nepovjerenjak niko nije volio. — Zadružarstvo u tudjini. — I uvijek nema posta. — Novac. — Zadružna Zveza u Ljubljani. — Empress of Ireland. — Sjednica upravnog vijeća. — Pitane hrane u Englezkoj. — Okružnica pok. škol. vijeća. — Iz pisma jednog izseljnika. — Sedma red. glav. skup. Zadr. Saveza. — Putnikov Vjesnik. — Naša „zadružna biblioteka“. — Crkva i zadružarstvo. — Razno. — Bilanci Savezovih članica 1913. — Slike: Stanković, Zemunik, Donji Humac, Šipan.

Srbi trgovci proti slozi naroda.

Skoče i dragi Srbi trgovci skočili su, da Šibenikom zavlačila srbovstvo te ruju proti narodnoj slozi. Ti trgovci žive od nas, od našeg novca. Koji će Šibenčanin unapred puniti svojim novcem kesa tim Srbinima? Kako oni nama, tako i mi njima.

Značajni i djevičanski Pavle Roca.

Zapržilo strašno starog meštra Roca Pavu. Čupa kosu, grize prste i bradu; pobjesnio, kao mačak, kog lupaju, a nemože kuda da uteč. Pita, traži, bašta, tanca, umlijajući u sebi: „Propala mi stara slava!“ Tko je onaj bezobraznik, da na onaj način pošteće mi i nevinost gaz, pa još crta kao nekim pjesničkim tonom zastarjele moje mane — težke rane? Oh! Gdje je, da mu iskršenim zube, da mu je zašljepim, al onako, po junaku ko što meni prši llijadica?

Judi, koji su prolazili mimo njega, prigovarali mu: Pavo, bit će ti i bolj! Umri se Pavle, nosi se odavle, tamo u vašu Srbiju — o njoj uvijek, zvečiš, pa hajde, dobris ti sreća! Nači ćeš tam kologu Bastića. Tad ih on prostrili svojim mrkim, gnjevnim pogledom; svih je drhtao, što je dočekao. Jedva se je dokoturao na obično svoje mjesto, gdje mu kapljica u trenutku oka sav grijev ublažila. Podigo se na stolicu, pak će svojim kriješćem glasom nekolicini ljudi, a bilo je praznini vreća: „Ljudi, braćo! Zar više ne hajete za vašeg Pavu, vašeg Patriolu, vašeg Angela Čuvara?“ Illi vas odbija od mene prezir mojih protivnika, napram meni? Ta nijesam li ja onaj neutrudni agitator, koji je po cijele dane i noći neumorno radio i okolo naokolo klipsao, e da ispadne naš Dublje, a taj je sada, moj najčešći protivnik? Meni, meni treba da zahvali, što je postao zastupnik!

Ako si vikao i dušio se, zato te je stranka i skupo platila; nu da je o tebi zavisio njegov izbor, to ti kazuj Marku kakvu. Ti si Dublje, što je tebi prazan vrčić. Malo smo i marili za tvoje blebebanje; bili su ti neke basne i upozredbe, da smo ti se izrugivali i toliko te puta ismijali — kao ona, spominješ se, „O ho-bočnici“, nu ti to najbolje znas.

Ali naš Pavle nemari za te prigovore, ipak jedva se uzdrži na stolici, jer mu ustretaple noge, htio bi da i dalje govor, nu utaman, jer se više nitko ni ne obazire na nj. Napokon dovrši svoju govorancu, stišuci pesti, uvijek kivan na onog, koji ga je nazvao značajnim i djevičanskim.

Neki ga baš u tančine poznavaju, pak o njemu odulje kritike stvaraju: „Odveć Pavle diže svoj nos, a da je što, grati ti se i pogledati ga, izgleda prosto fakinče: masna mu brada, rastvoreni trbuh, izbuljene oči, a klobuk vas zamazan, znamenit sa svoje starine, kojeg odavna nije skinuo s glave — baš od onog dana, kadno je kroz cijelo selo marširao sa noćnom posudem na glavi (živa istina), a drug mu Niko Mrkoč u susret dolazio na svojoj oblubljenoj kelici“. Dobro su ga u prošlostom broju očarali u „Hrvatskom Mislu“ i još se ljuštati da nije podupinoma pogodjen.

Da si ga vidio onomadne pred novom kavanom, kako ti se uzbalo, s jednim sličnim sebi; čulo se svega, što se samo u njegovoj torbi može da nadje: bludnik ovaj, bludnik onaj, trödler... Nu onaj drugi, malo pošteniji i sednji, opominja ga, da se ne izlaže, jer bi mogao uhvatiti po crnici. „Aj, Boga ti, veselo će Pave, ti si lopov kao i ja; nisam ja sam, koji blebecem, klevetcem, mrazim, plazim, plijkam, ukam, gmičem; a na koncu sve pljžem. Ta koliko ih nije na mene palo — baš od onih krunipih, kao na nastarjevo tovara; osleuti i u šutinu — tovar, reve i ja revem. Tako ti je brate na ovom svijetu: Jedi, pij, varaj, pa se rugaj!“ Ovo je obenteo mnijenje o našem značajnom i djevičanskom Paviju; gde pak pojedinih njegovih doživljaja, skupit ćemo ih u pregršt štinja.

Krstel i Drinković

su u službi srpsva, pa zato između nas i njih nemože biti ni zbra na dogovora. Marko Stojic vara i sebe i narod, kada kaže, da hoće složiti nas pravaće s onim zlikovcima. Mi Hrvati ne upatljamo se u srpsvu.

Naši dopisi.

Split, 6. srpnja.
U subotu 4 tek, imao sam prigode da prisustvujem svečanim zadužnicama za plementiranje žrtve zvjezarskog atentata u Sarajevu u ovomskoj katedrali. Sve lijepo, sve u redu, ganutljivo i dostojanstveno, ali, kako „nima Splita“ i ovoga puta ono što je najviše imalo da djeluje sru, ono je najneugodnije bilo. Ne znam, s koga razloga mogao se je taj i davan uvesti u crkvu da pjeva jedan bor u neuglađenih glasova, i da izvede misu, koja nemu u sebi nikakve estetske vrijednosti, pa ni prave melodije, a kamo li da odgovara duhu i propisim crkve, osobito pri žalosnjem zgodji.

Slušajući odmah početak mise s onim „Kyrie“, toliko opetovanim nezgramnim izmjenjivanjem pojedinih glasova, kao da je uglažbljena igra na muru, činilo mi se je, da sam u crkvi, već na komu ciganskom vašaru.

A tek „Dies irae“ bio je pravi „Dies irae“ veličanstva božjega, koji se mora srditi, što mu se profanira crkva najuzvišenijom molitvom, a to je pjevanjem.

Propitao sam se, što će, reći, da ne pjeva taj dan kapela stolne crkve, koja, pod revnim i neuromornim upravljanjem katedral, orguljajuša don Nikole Žiške, znala je izjaviti crkvenu glazbu u naistrojenom smislu, pa mi rekose, da nekakvi sonotski inad inspiratora „Dalmate“ hoće da pošto poto uviće u stolnu crkvu drugi zbor, jer tobožje pjevači don M. Žiške nijesu za liturgično pjevanje. Kad se sjetim, kako se je u splitskoj katedrali pjevalo nazad 10-15 godina, a kada sada, moram reći, da se prije nije nizale u njoj za liturgično pjevanje, do upravo nije došao Žiška; pa zar da se sada tko želi pothagjati ove tečajevje, neka se prijavi Zadružnom Savezu u Splitu načinje do 31 o. m.

Na me je grozno djelovalo to pjevanje i doznači za razlog svih tih pečaćanja, odlučio sam da javno svojim podpisom ožigosen i pjevanje i postupak intriganata, tuvij spriavam da i unaprijed ustanem na obranu liturgičnog pjevanja, koje je jedino prava začina svakog crkvenog obreda.

Don Vicko Fulgos.

Domaće vijesti.

Što znači kod Srba pojam jugoslavenska i što slovenska nobeć? Primamo iz Kotora 9 ov. mj.: Pojam jugoslavenska znači da su sve jugoslavenske zemlje ili već srbске ili moraju biti srbske. To su Srbi već dokazali Bugarinima, kad su

savznenički, bratski, poznavajući u tančine njihov položajiza prvog balkanskog rata, dok je bugarska glavna vojska bila daleko na Cataldiži, prisiljili ju i slabiju u rat bratskom željom da ju utamane i sebi prisvoje. Kako bi zatim Bugare posobili, znala bi njihova plementira duša. Dokazali su Srbi ovo onima Hrvatima, koji hrvatski osjećaju, kad su od neizjemanje ljubavi skorjili devizu „i Srbi su Hrvati“. Kad su, iz himbenosti, počeli kititi hrvatskom trobojnicom a najposlje iz same pomisli na trijališem, koji je Hrvatima navještio bolje dane, posegi za razbojničkim oružjem, kojim nam ugrijeva dva mila ţika puna ljubavi napravama Hrvatima, napravama svima Slavenima naše Monarhije; dva plementira ţica, puna plementira ljubavi i osjećaja, koja su izljevala na svoje narode, da im dokažu svoja čuvstva, svoje pravedne misli, da ih uvjere i se dizi na vježbi. „Justitia regnum“ fundatum“. Posegili su za razbojničkim, izdajničkim oružjem da nam sastave sa zemljom koga? Hrvatsku udžanicu, Naslijednika našega i plementiru mu onakovu Družaricu, u ījinim ţilama je tekla slavenaska krv, a tu krv je On ljubio! A da je tako, eno ugozda slavenog Njihove djece, eno u srbinika Slavena, Jesu li potom Slaveni oni koji se izdajnički iz zajednice naprijed slavenstva krv? Nisu, jer takvi nepoznati na jugoslavenski ni slavenstvo, oni poznavaju i vide samo srbstvo, a što nije srbsko, to je davno u krv i omraženo. Što će sada braća Česi? Jesu li hrvatski dokazali da su zasluzivali njihove simpatije pogubivši im ponos Česke, budući slavenašku našu caricu? Još se takovo srpske duše zgrajaju radi patnja i šteta, koje im ogroženi hrvatski narod, nanošu u lutujoči žalosti za obljubljenim Pokojnicima. Ali neka se spomene svojih dječaka! Kako i kolika krvoljuba su oni počinili za ere Aleksandri i Drage i iznje u Srbiji, a kakova i kolika radi bomba u Crnojgori? Rad u krvli Dalmacija i Herceg-Bosna bile su u obasnom stanju. Dok je tada Austrija, bila pri ruci Crnojor, da udje u trag urotinima, dotle sada Srbi našo Monarhiju prijec. Neće ona austrijskog komisarijata jer se boji, a ne stidi istine, koja je dosada utvrdila da je urata zamisljena, skovana i razgranjena onamo u Srbiji. Sada kad je to utvrdjeno, neka se požure neki naši u Dalmaciju, da dokažu svojim glupim mamelucima, da je to zlođelo pojedincu.

Ima li nakon svega ovoga još koga Hrvata da a nije uvidio i razumio, kamo vode hrvatski narod stanoviti posvrtice, koji se nazivaju slogašima, nacionalistima, jugoslavenskim svakojaku, a ne Hrvatima? Naša skupština i povorka pomnila je pamet smutnjivima, pa ovikuju da omaloze, te vele, da je na skupštini bilo tek 200 do 250 birača, a povorka je bila kratka i smiješna. Povorka je fotografski snimljena i ova fotografika snimka sama po sebi razkrivaju lažljive i zlikovite.

Božićni Domu poslao je iz Zadra g. Oskar Ivo Bilić Kr. 100,—, da počasti godišnjicu smrti Josipa L. Bilića. Uprava našeg se zahvaljuje.

† Jakov Stojic. Podlegnuo vyo i ovaj pravasavki hreć. U nedjelju u 6 sati jutrom preselio se na bolji svijet u 67. godini života, s jednom tugom u srcu, što nemože i on da se nadje u kolu složne braće i da svoj glas dade predočenici narodne sloge. Čeljan rodoljub, iz pravasavkog grijezda, iz naše Šibenske Gorice, učestvovao je u svim borbam stranke prava odusmrljenjem i samoprijevorom.

Dne 13. ov. mj. bio mu je sprovod, kojemu učestvovalo mnogobrojno naše građanstvo. Neka je čestitom starinu rasko, a učvilenju obitelji i rodbini naše sazveče u težkoj tuzi.

† Ivanka Zaninović. Čestitog statinu pravasavku koreniku Peru Zaninoviću stigla je težka žalost smrći mile mu kćeri Ivanka, premijute jučer u 16. godini života. Jutros mnogobrojni prijatelji odpratiše dragu pokojniku na vječni počinak. Duša joj se raznula, a učvilenom ocu i člavu obitelji naše djelevanje.

Konak školske godine. Danas je službenom Božićem zaključena školska godina u gradinskoj ženskoj školi spojenoj sa tečajevima usavršavanja te u pučkim školama. Zbor zboruje srpcad ponosita. Preksinje je bio zbor srpcadi. Kažu, da su zaključili izac u borbu. Nakon zboru vidjelo se Marka Stojica izlazi skup sa kar Lazarom (Marko Mirković), Nikom Škocom, Kuracijom i drugom srpcadi. To su taj Stojicevi „pravasi“!!! Kažu nam još, netom je taj zaključak stvoren, da se je od strane nekog borača, a učvilenom ocu i člavu obitelji naše djelevanje.

Prodaje se bezovlačno vrlo lijepa

kuća na tri kata

u ovom gradu, u najljepšem položaju

sjajnog u Siroku ulici i na more,

tri konobe i sa svim modernim kon-

fortom. Umjerena cijena, eventualno i na obroke.

Za daljnje obavijesti obratiti se

gosp. Ant. Cosolo (brijački salon).

Navrnute loze.

Javljajem p. n. občinstvu da imam li-

jeplji broj navrnutih loza na zeleno, raznih

vrsti podloga i navrtnaka. Prodajem uz umje-

rene cijene, uz kapar od 20%. Za svaku vrst

vrst jamčim.

Tko želi ubroj doč do vina, pozivjem

kupce, neka doduši kako uzdržavam

rasudnjak, eda se osvjeđo o modernom

radu i o dobrom uspiju, a neka neveruju

da je loza obolila, jer sve su to izmisljotine.

Prvič Šepurina, 12. lipnja 1914.

Roko Vlahov Fogulov,

glavar seja.

Razne vijesti.

Italija je pozvala pod oružje 120.000 pričuvnika od 1911. Ovo je izazvalo uzbuđenje u Evropi. Kaže se, da je ova mjeru radi Albanije, dok drugi vele da je radi Tri-polisa, a treći radi željezničarskog štrajka. — U Epiru u Albaniji Grci prodru pobijedosno. Položaj kneza Wieda je neodrživ.

— U Beogradu je naglo preminuo ruski poslanik Hartwig dok se nalazio kod austrijskog poklisanja Giesla. Srbu bacili glas, da je Hartwig bio od Giesla ubiven. Radi toga pripremaju se velike demonstracije protiv austrijaca, te su ovi moralj pobjeći iz Beograda u Žemun.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom težke žalosti, koja nos zadesi nenadoknadičim gubitkom premlilog i nezaboravljivim našem starine supružnikom pokojniku.

Harnost vezat će nas prama mnogobrojnim našim sugrađanima, koji su slijanjem bilo vjenčana, bilo duplirana, bilo pričinosa u dobrovorne svrhe htijede, iskazati zadnju počast dragom pokojniku i onima koji mile ostanke odpratiše do vječnog pokvista, poslebiti precasnim svećenstvu, te onoj odličnoj povorki pokojnikovih sumišljnika.

Neka je svima vječita naša harnost, a od Boja plaćat!

Šibenik, 15. srpnja 1914.

Obitelj pok. Jakova Stojića

za se i za rodbinu.

TISAK ZA ULJE

uz jeftinu cijenu prodaje se. Tisak je u dobrom stanju. Obratiti se na MAR-KIOLA KURSARA u Prvič-Šepurini.

Novi bačvarski majstor

u Vodicama

FRANE RADETIĆ

iz Kastva u Istri.

Dajem na znanje poštovanom občinstvu Vodicu i svoj okolicu Šibeniku, Skradinu, Zlarinu, Prvič-Luke, Šepurinu, Zatonu, Tribunju, Tijesnu, Jezera, Murteru, Betinu, Zloselu itd., da sam moju radnju bačvarsku prinio iz Kastva u Istri u Vodicu. Imam četiri radnika, radnju sa svim modernim sudovima, to jest bačava, gotovih čabrova, maštela, karatela, vinopratakica, vidara i svake vrsti sudova na barele, po zahtjevu svake veličine itd.

Cijene umjerene tako da se ne boji nikakve utakmice.

Prodaje se bezovlačno vrlo lijepa

kuća na tri kata

u ovom gradu, u najljepšem položaju

sjajnog u Široku ulici i na more,

tri konobe i sa svim modernim kon-

fortom. Umjerena cijena, eventualno i na obroke.

Za daljnje obavijesti obratiti se

gosp. Ant. Cosolo (brijački salon).

Navrnute loze.

Javljajem p. n. občinstvu da imam li-

jeplji broj navrnutih loza na zeleno, raznih

vrsti podloga i navrtnaka. Prodajem uz umje-

rene cijene, uz kapar od 20%. Za svaku vrst

vrst jamčim.

Tko želi ubroj doč do vina,

pozivjem kupce, neka doduši kako uzdržavam

rasudnjak, eda se osvjeđo o modernom

radu i o dobrom uspiju, a neka neveruju

da je loza obolila, jer sve su to izmisljotine.

Prvič Šepurina, 12. lipnja 1914.

Roko Vlahov Fogulov,

glavar seja.

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati će pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40⁰ KALIJEVOM SOLI ILI KAINITOM
15-16⁰ KALCIJUMCIANAMIDOM
16-21⁰ THOMASOVOM DROZGOM

i to prama uputama koje svak može da zatraži bezplatno kod podpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjižice o uporabi gnojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenje od istoga.

Ova gnojiva dobivaju se izključivo kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpčaćaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. :- Šibenik.
(brzovredni naslov GRUBARES — telefon br. 56.).

OBJAVA.

Dajemo na znanje p. n. Občinstvu da smo otvorili prodaju:

živoga vapna
uz cijenu od kruna 2.60 za sto kg.

ugašenog vapna
uz cijenu od kruna 2. za sto kg.

sve franko tvornica Crnica-Šibenik.
Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI
e ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem
Pec za proizvodjanje vapna
— u Šibeniku. —

AUTOGARAGE NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. občinstvu, da sam otvorio

**Autogarage
i najam automobila**
novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Ciene veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

**INGEROV ::
ŠIVAĆI STROJ**
kojim se može šivati, vezti i vrpati.

Singer Comp. Šivaći strojevi

dioničko društvo

ŠIBENIK, Glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnim kombinacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajuća zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palati, uga Marovske i Preradovićeve ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek,
Rieka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat
Telefon 25-94.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život :

1. Osiguranja glavnice za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara :

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.)
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sjena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim poslovnim granama iznosi . K 3,375.050.88
Pribor premija s pristojbama K 1,571.135.97
Isplaćene odštete od postanka zavoda K 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLAĐIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

LJETOVALIŠTE

MORE, HLAD, ZDRAVLJE, DIVOTA,

Opjevano Makarsko Primorje krije u sebi dražest, koje, osobito u ljetu, privlače i opisuju čovječju dušu.

GRADAC
KOD MAKARSKE

biser je Jadran skoro mora. Tko želi zdravlja i ugodnosti, neka ljeti pohrli tamu u

Hotel Lavčenj

koji leži na moru, sa krasnom obalom. Hotel ima ljepe sobe za spavanje, izvrstanu kuhinju i podvorje. Cijene umjerene tako da se ne boji nikakve utakmice.

Hotel je osobito prikladan za ljetovanje, a naročito se preporuča strancima kao izvrstno

KUPALIŠTE

Brača iz Herteg-Bosne, koja svake godine dolaze u naše primorje na kupanje, nači će u Hotel Lavčenj sve udobnosti i okrjepe.

Našim domaćima, koji obično traže ljeti odmoru u budžetu, stavljam na srce krasote našega primorja.

Hotel Lavčenj
Gradac kod Makarske
Ante Milošević p. Nikole
vlastnik. 15-30

KUPALIŠTE

Remington Standard

Jedan pisačih strojeva
milijun

u porabi.

Model X i XI.

BEZ KONKURENCIJE

Podpuno
amerikansko pokućstvo

GLOGOWSKI & Co. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 i kat
Telefon br. 17-70.

JOSIP ZAMOLA

ovlašteni dekorativni slikar

u ŠIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se sada već godinu dana u svom rodnom mjestu Šibeniku, gdje je radio kod raznih tvornica i privatnih radnja te kod Pomorskog Okružnog Zapovedništva.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo umjerene cijene i najvećom brzinom izvedbe. Preuzima i radnje i izvan Šibenika bez povišice cijene. Dosta je obavijestit ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje po crkvama, kazalištima. 18-30

MLIJEKO: kralje i ovčje, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 40 para litar, Uzorna Mlijekarna J. Drezga.

VELIKA ZLATARIJA

G.J. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Velaluka

ŠIBENIK